

4 3 2 1 ... 2 stjerner

Udgivet 17/06/2017 — af Claus Ankersen

Claus Ankersen har kun to POV-stjerner til Paul Austers nye roman 4 3 2 1. Alligevel drømmer han om den om natten. I flere dage. Det er genklangen af bogens hovedidé, som spørger. "Hvad nu, hvis det hele er tilfældigt? Hvad nu, hvis det hele er forudbestemt? Hvad, hvis jeg havde vandret ad andre stier, truffet andre beslutninger, gjort noget andet? Se, de her spørgsmål, de er eviggyldige, fordi de er vigtige, blivende centrale i vores forsøg på at begribe tilværelsens hvem, hvad, hvorfor og hvordan. Desværre synes jeg ikke det lykkes for Paul Auster".

Den amerikanske forfatter Paul Auster er populær blandt Danmarks litteraturskere. Han er faktisk så elsket, at nyheden om en forekommende Auster-bog sender mange danske Auster-fans direkte i himmelen. Det er den automatreaktion, jeg kalder "Dirch Passer-effekten". Jeg opdagede den som barn, hvor publikums automatreaktion på komikerens blotte tilstedeværelse igangsatte manisk jubellatter, længe før Passer åbnede munden. Her lærte jeg om forventningstilpasningens mægtige suggestive kraft. Om konsensustyranni og *group think*. Og ligesom publikum blot skulle tænke på Passer for at skraldgrine, behøver Auster-fans strengt taget heller ikke læse bogen for at elske den. De ved, den er fed. Den får topkarakter på forhånd. Ubeset. Ligesom Passer.

PAUL AUSTER.

Automatreaktionen på Auster

Det er der for så vidt ikke noget nyt i. Auster har længe fået danskerne helt op og støde. Derfor var det også lidt underligt, at jeg i sin tid fandt hans meget roste New York Trilogi så ufattelig kedelig, at han til dato er en af to forfattere, to, hvis værk jeg har måtte opgive at læse færdig. Året efter mit mislykkede møde med forfatterens værk, befandt jeg mig pludselig et enkelt cafébord fra Auster, da han, jeg og en flok andre forfattere sad og drak inde i Huset i Magstrædes skyggefulde gårdhave. Vi havde alle til hobe optrådt og snakket litteratur under Ivan Rods fine, og desværre afdøde, festivalinitiativ, CPH:LITT. Selvom vi sad nakke mod nakke, kunne jeg ikke få mig til at hilse på eller støde til selskabet ved nabobordet. Det ville simpelthen føles for hyklerisk at hænge med en kollega, hvis bog var så røvkedelig, at jeg simpelthen ikke *kunne* læse den færdig.

“

Derfor var det også lidt underligt, at jeg i sin tid fandt hans meget roste New York Trilogi så ufattelig kedelig, at han til dato er en af to forfattere, to, hvis værk jeg har måtte opgive at læse færdig.

Nu har Paul Auster udgivet sin første roman i syv år. Murstensværket 4 3 2 1. '*An epic bildungsroman*' som forlaget Lindhardt og Ringhof lidt studentikost betegner bogen. Hvorfor ikke sige det på dansk og kalde den 'en skelsættende dannelsesroman', Lindhardt og Ringhof? *An epic bildungsroman, my ass*. Man skulle tro, vi allerede sad på Louisiana og lo indforstået i hvidvinglasset med resten af fantomparnasset.

Uanset, så er Dirch Passer-effekten vildere end nogensinde. Selv på POV's redaktion var der øjeblikkelig høj søgang, da jeg takkede ja til at se på bogen men delte anekdoten om Austers noget tvivlsomme topplacering på min korte liste over forfattere, hvis bøger jeg har måttet opgive at læse færdige. Man nedlagde på forhånd protest over eventuelle mangelfulde læseroplevelser. Ikke bare protester, men *harmdirrende* protester. Og en POV-kollega tilbød endda at skrive en ekstra anmeldelse af værket, hvis jeg skrev 'en sur'. Nu kunne det ikke falde mig ind at skrive en 'sur' anmeldelse. Allerbøjest en hård.

Men automatreaktionerne er interessante på flere måder. Jeg må forstå, at min læseoplevelse simpelthen er forkert på forhånd set

gennem denne uangribelige superæstetik. Min læsning er *fake news*, allerede inden jeg har modtaget bogen, for her til lands er det en art litterær helligbrøde at finde den blodløse Auster røvsyg. Den slags kan man jo kun le ad.

1, 2, 3, 4 kilo

Så da bogen omsider dukkede op i postkassen, havde jeg heller ikke det fjerneste problem med at trække på smilebåndet, for 4 3 2 1 er en blå klods af en bog på lige under 1000 sider. Den vejer 1, 2, 3, 4 kilo og kan uden problemer anvendes som yogaklods eller dørstopper, hvis bogreolen er optaget. Forsidens matte midnatsblå er lækker, og bogen åbner da næsten også sig selv mellem fingrene. Den er tilegnet Siri Hustvedt, Austers norske forfatterkone. Og for mig er det næsten det bedste ved Auster. For ham handler alting om forfattere. Det er næsten en stjerne værd i sig selv.

I bogen følger vi bogormen Archie Fergusons liv, som det udspiller sig i fire forskellige narrative buer, fra han bliver født, og til han bliver omtrent voksen. Fire forskellige Archiers liv fortalt i fire tidslinjer, eller multivers, hvor den røde tråd er, at Archie vil være skrivende og foretrækker observation frem for deltagelse. Uanset hvad der sker med ham, om han emigrerer eller bliver kørt ned, er den dybere mening med hans liv, at han skal være forfatter.

Auster fortæller altså – endnu engang – om sig selv, hvilket der som sådan ikke er det fjerneste galt med. Samtidig får han fortalt en hel del om amerikansk samtidshistorie i en mængde anekdoter om 50'erne og 60'erne, årtierne bogen udspiller sig i. Desværre er bogen det rene *'tell and no show'*, og for mig et glimrende lærestykke i, hvordan man ikke skal lade den alvidende fortæller køre sit forfatterløb ad Hekla fjeld til.

“

Her er ret få sprogperler og afgrundsdybe indsigter. Hvis overhovedet. Det er den lindeste linde leverpostej. Og der er nok af det. Måske er det derfor, Auster er så elsket netop hér.

Den alvidende fortæller, altså Austers *avatar*, fortæller i skarptskårne episoder historien om Archie Ferguson i et noget anderledes sprog, end det hans trofaste læsere må være vant til. Jeg måtte støve New York Trilogien af for at sammenligne. Væk er den minimalistiske kortfattede og underspillede prosa. Side efter side efter side bæres i 4 3 2 1 af storladent, temmelig velskrevet og alligevel høvlende kedsommeligt sprog. Bevares. Det er da okay. Hvis man har tålmodighed til det. Men det rører mig ikke en picomillimeter. *Sorry!* Her er ret få sprogperler og afgrundsdybe indsigter. Hvis overhovedet. Det er den lindeste linde leverpostej. Og der er nok af det. Måske er det derfor, Auster er så elsket netop hér.

Hensigten med bogen – mere af det

Det værste er måske, at man hele tiden aner konturen af forfatter-teurgen lure bag linjerne. Mega-selvoptaget med et ego, som er væsentligt mere opblæst end historien, som en opvakt redaktør snildt kunne have skåret 3-400 sider af uden af gøre andet end godt for både historie og forfattereftermæle. Bogen tøffer derud af som den gamle traktor, man kommer til at tænke på, når man hører navnet Ferguson, og her og der graver dækkene en skat af ordenes mulde.

Midt i det hele får Auster pludselig fortalt om sin hensigt med bogen, og eftersom hovedpersonen – Austers *avatar* – i sagens natur også er forfatter, ville det være det rene hykleri at foregive, jeg ikke både er interesseret og glad ved valget af profession, bogfantasi og introspektion. Mere af det.

“

En drømmebog. En bog om de umiddelbare kendsgerninger lige for øjnene af F. En umulig bog som ikke kunne skrives, og som givetvis ville styrte sammen i et kaos af vilkårlige, usammenhængende skår, en dyngne meningsløshed.

Som for eksempel på side 809, hvor Auster lader den parisiske udgave af Archie Ferguson (for der er naturligvis både en Paris- og en New York-udgave af hovedpersonen, som i sagens natur er født næsten samtidig med Auster) fortælle læseren, hvordan han tænker sig 4 3 2 1, som kaldes '*Den flammende notesbog*'.

“Alt, jeg hidtil har skrevet, har været en forberedelse til at skrive denne roman.”

// Paul Auster

"*Den flammende notesbog* ville blive svær, langt det sværeste stykke arbejde, Ferguson nogensinde havde givet sig i kast med, og han var meget i tvivl, om han ville kunne klare det. En bog om en bog, en bog man kunne læse og også skrive i, en bog man kunne træde ind i, som om den var et tredimensionelt fysisk rum, en bog som var verden, men samtidig også en sindets bog, en gåde, et tungsindigt landskab fyldt med skønhed og farer, og lidt efter lidt ville en historie begynde at udvikle sig i den, som ville kaste den fiktive forfatter, F., ud i en kamp med de mørkeste sider af ham selv. En drømmebog. En bog om de umiddelbare kendsgerninger lige for øjnene af F. En umulig bog som ikke kunne skrives, og som givetvis ville styrte sammen i et kaos af vilkårlige, usammenhængende skår, en dyngne meningsløshed. Hvorfor forsøge på sådan noget? Hvorfor ikke bare finde på en anden historie og fortælle den, som enhver anden forfatter ville have gjort? Fordi Ferguson ville gøre noget andet. Fordi Ferguson ikke længere var interesseret i bare at fortælle historier. Fordi Ferguson ville afprøve sig selv i det ukendte og se, om han ville overleve kampen."

Fordi Fergusons skaber snart skulle dø, kunne man være så fræk at fortsætte.

Sandheden er to stjerner

Truman Capote advarede engang mod at fortælle folk sandheden, og formandede, at den som absolut insisterer i det mindste må få folk til at grine imens – for ellers slår de dig ihjel, som han udtrykte det. Sådan er det også med Dirch Passer-effekten, og med Auster. Men nogen skal altså gøre det, POVsters.

Jeg beslutter mig til at give Austers 4 3 2 1 to små POV-stjerner. Den ene er for omslagets smukke blå farve. Den anden for fiffigheden i det faktum, at antallet af bogstaver i forfatternavnet 'Paul Auster' er 10, som jo giver tværsommen 1, ligesom titlen 4 3 2 1 giver 1. Altså, relationen bog, forfatter og læser udgør således tilsammen skabelsens tegnteoretiske triade. 3.

“

Hvad nu, hvis det hele er tilfældigt? Hvad nu, hvis det hele er forudbestemt? Hvad hvis jeg havde vandret ad andre stier, truffet andre beslutninger, gjort noget andet? Se, de her spørgsmål, de er eviggyldige, fordi de er vigtige, blivende centrale i vores forsøg på at begribe tilværelsens hvem, hvad, hvorfor og hvordan.

Og 4 3 2 1 kunne været blevet *en flammende notesbog* – en enorm magisk besværgelse og vidnesbyrd om skæbnens og skabelsens veje og vildveje. For denne læser udeblev enhver form for Dirch-Passer-effekt. Alligevel drømmer jeg om den om natten. I flere dage. Det er genklangen af bogens hovedidé som spøger. Hvad nu, hvis det hele er tilfældigt? Hvad nu, hvis det hele er forudbestemt? Hvad hvis jeg havde vandret ad andre stier, truffet andre beslutninger, gjort noget andet? Se, de her spørgsmål, de er eviggyldige, fordi de er vigtige, blivende centrale i vores forsøg på at begribe tilværelsens hvem, hvad, hvorfor og hvordan. Desværre synes jeg ikke det lykkes for Paul Auster. Barnet drukner i badevandet. Sempelthen.

Dagen før deadline fortæller jeg om bogen til en god ven. Det første, han siger, er, at han engang har måtte opgive at læse en Auster-bog færdig. Den var for kedsommelig.

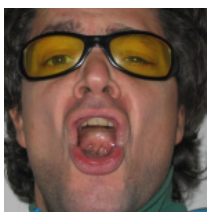
Så kom I bare med høtyvene, Austerlings. Jeg er ikke alene. Men heller ikke urimelig. I nætternes efterbyrde har de to små stjerner tindret sig større. For forsøget, for søgt, for meget og for fatterens drømme.

4 3 2 1 får to store POV-stjerner herfra.

*4321 af Paul Auster, oversat af Rasmus Hastrup
976 sider til 399,95 kr.
Lindhardt og Ringhof
Bogen udkom 24. maj.*

Alle fotos: Lindhardt & Ringhof.

Kan du lide POV formatet, så skulle du tage at [klikke her og like vores Facebook-side](#). Her får du også alle links til vores nye artikler. Del os gerne med andre. Du kan også tegne et abonnement til 20 kr. om måneden via PayPal under 'Hold POV.International i live' eller via din netbank. Vores kononummer er: 3409 12107307. Du kan også donere til hele POV.International via MobilePay på 40 12 19 68. Vi udkommer uden annoncer og modtager ikke mediestøtte.

Claus Ankersen

Som digter, yogi og intergalaktisk opdagelsesrejsende er Claus Ankersen på samme tid rig og meget fattig. Rig på oplevelser, nysgerrighed og formidlingsglæde. Fattig på kroner og øre. Kan du lide Ankersens POV's og får du noget ud af at læse dem, kan du støtte forfatterens arbejde med et beløb på: MobilePay +4571844591.

Forfatteren, digteren og kunstneren Claus Ankersen er en af hovedkræfterne i dansk og international spoken word og ordkunst. Han har uddrevet dæmoner i DR, smidt med smør på SMK, stillet op til kommunalvalg med kunstnerpartiet Gratis Lykke og modtaget juryens pris Hegnspælen for digtinstallationen ALTID på Enghave Plads. Ankersen skriver tosprogligt og har performet, udstillet og optrådt i 19 lande. Udvalgt materiale er oversat til 11 sprog. Han har udgivet syv bøger, hvoraf den seneste Et Pludseligt Sammenfald netop er blevet fremhævet som en af årets syv bedste oversatte digtudgivelser i Ukraine. Ankersen er uddannet antropolog og har tidligere skrevet for Rendestenen, dato og Murmur.

[FACEBOOK](#)
[TWITTER](#)
[GOOGLE](#)
[PINTEREST](#)
TAGS:
[4 3 2 1](#)
[CLAUS ANKERSEN](#)
[LINDHARDT & RINGHOF](#)
[LITTERATUR](#)
[PAUL AUSTER](#)

ANBEFALET TIL DIG

**Sødbitter – et
svedigt, sexet og
smagfuldt spejl**

**Båltale: HEX THE
HOAX – Forheks
blændværket**

**Osso Buco blandt
lommetyve,
forfattere og
dagdrivere**

F Ø L G O S

[Synes godt om](#)
[Del](#)

44 tusind personer synes godt om dette.
[Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

Follow [@pointofviewint](#)

H O L D P O V I N T E R N A T I O N A L I L I V E

POV er en uafhængig platform for kritik, debat og oplysning. Vi modtager ikke mediestøtte, bruger ikke reklamer og har ikke nogen betalingsmur.

Alle artikler på POV er gratis tilgængelige ud fra en overbevisning om behovet for kvalitet, videndeling og perspektivering i en tid præget af fake news og jagten på klik. Det vil vi gerne levere til alle POV's læsere – også dem, der ikke har mulighed for at betale.

Hvis du nyder at læse os, kan du støtte ved at blive medlem, støtte os med et enkelt beløb eller støtte den enkelte skribent via deres info-bokse.

Sådan kan du støtte os:

MobilePay

40 12 19 68

Bankoverførsel

Reg. nr. 3409 Kontonr. 12107307

PayPal

Herunder kan du melde dig ind hos os via Paypal, så dit månedlige støttebeløb bliver trukket automatisk. Det kan vi endnu ikke med MobilePay.

Donations-niveau
Glad bruger : 20.00 DKK pr. måned ▼

Abonner

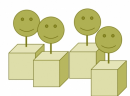
Q U I C K P O V

21/06/2017

Lise Nørgaard tager fejl

20/06/2017

Kommentar: Del fortællingen om din by

19/06/2017

Personprofiler og typer – er det på tide at gøre noget andet?

16/06/2017

POV's Dansk Vestindien-kalender – juni-august 2017

14/06/2017

Tillykke med de 80 Jørgen Leth

N P R O V E R S K R I F T E R

- How It All Turned Out: A Kindergarten Story, 13 Years Later
- China's Government Tightens Its Grip On Golf, Shuts Down Courses
- His Life Cut Short, Vincent Chin Is Remembered For What Might Have Been
- Real Estate Firm With Ties To Trump May Build The New FBI Headquarters
- Federal Judge In Michigan Temporarily Halts Deportation Of Iraqis Who Fear Torture

B B C O V E R S K R I F T E R

- EU prepares to move two agencies from London
- London tower blaze began in faulty fridge
- Azerbaijan GP practice: Max Verstappen top as Perez crashes
- Johnny Depp on Donald Trump: Crime or free speech?
- Otto Warmbier: North Korea denies mistreating US student